

CARNYX

Vi har ingen fund af carnyx'er i Danmark, men fra Gundestrupkarret, som formentlig stammer fra 2170 år siden, har vi en fin gengivelse af instrumentet. De bedst bevarede carnyx'er er fundet i Frankrig, og stammer fra mellem 2300 og 1700 år siden. Carnyx'en er et keltisk instrument. Det har ikke været et helt almindeligt hverdagsinstrument. Alt tyder på at det er blevet brugt i både krig og ved ritualer.

Da det desværre ikke er muligt at lave en rigtig carnyx på en formiddag, skal I lave jeres carnyx af nutidens materialer: Metal- og plastrør. Så spørg den lokale VVS'er eller entreprenør om restmaterialer. Der kan du være heldig og finde stumper med bøjninger. Aluplex-rør kan bøjes.

En carnyx er omkring 150-200 cm lang! Der er et knæk i hver ende, så schallstykket med hovedet peger fremad og mundstykket peger bagud.

Oprindeligt er røret lidt konisk, men du kan lave det cylindrisk eller lidt konisk, afhængig af de materialer du kan finde.

Cylindrisk (som en trompet)

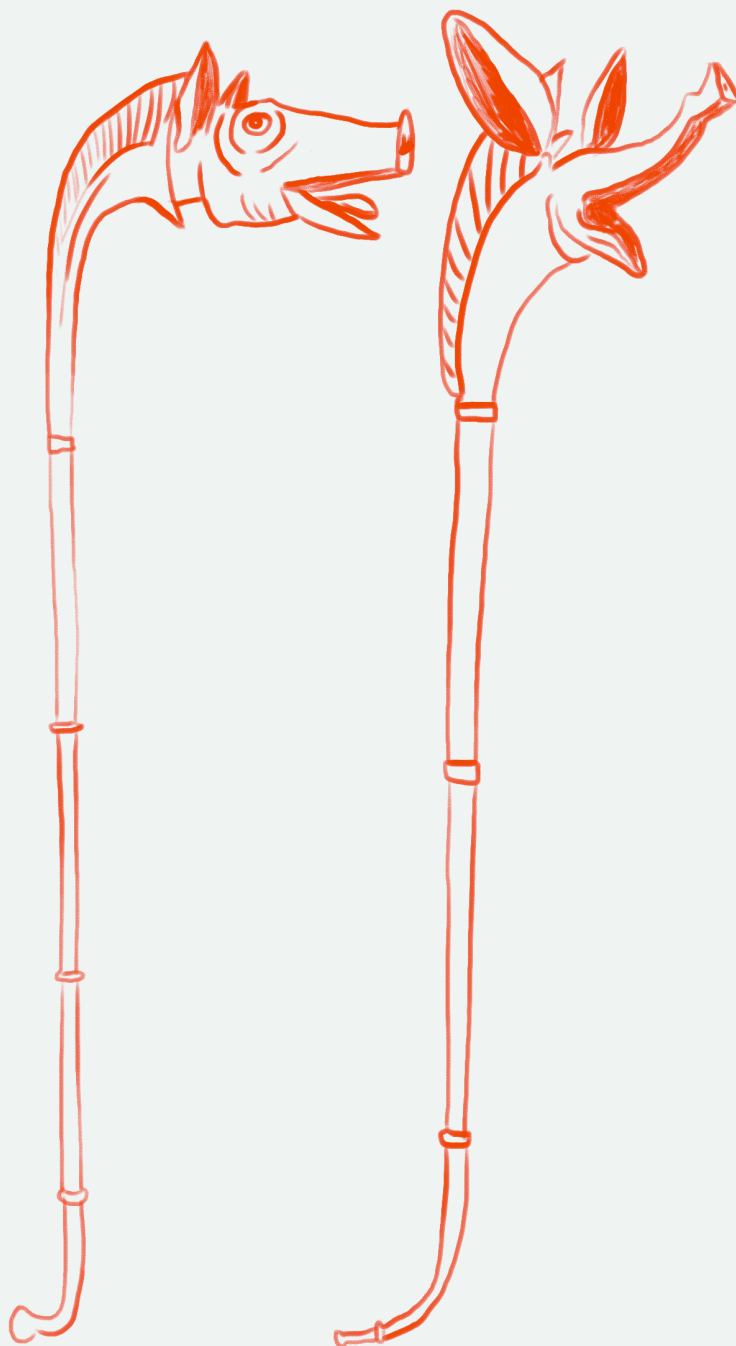

Konisk (som et horn)

Carnyx'en er kendt for sit vildsvinehoved. Hovedformen gav en særlig brølende lyd oven i truttet, når man blæste i det.

Illustration fra Gundestrupkarret, som viser tre carnyxspillere, jernalder, ca. 2200 år gammel.

TV: Replika af carnyx fra Dastford i Skotland, jernalder, ca. 2000 år siden. TH: Carnyx fra Tintignac i Frankrig, jernalder, 2300-1700 år gammel.

Byggevejledning

1. Se grundigt på instrumentet. Brug den karakteristiske ranke form som oplæg. Find egnede materialer.
2. Start med et 3D-printet mundstykke. Find det rør som passer bedst og lukker tæt.
3. Tilføj det næste rørstykke, kort eller langt, lige eller bøjet, alt efter hvilken form du skal lave. For hvert nyt rørstykke, tag et med en lidt større diameter, så de kan sættes sammen. Det svære er at lave knækkene og schallstykket. Men brug fantasien, så skal det nok lykkes.
4. Brug elektrisk tape på de tyndeste rør, hvis det er nødvendigt for at lukke HELT tæt.
5. Når du har lavet hele røret, konisk eller cylindrisk, og de to knæk, skal du sætte et schallstykke på i enden. Ellers kommer der ikke meget lyd ud af røret. Du kan f.eks. bruge en aflagt pastabøtte, kagedåse eller noget andet. Skær et hul i bunden, som røret kan tapes eller spændes fast i. Hvis du har god tid, kan du prøve at sætte ører m.m. på.
6. Sæt mundstykket i den anden ende.
7. Nu er du klar til at trutte!

